

КОЧАРОВСЬКИЙ М. С. (НаУКМА)

СУПЕРЕЧНОСТІ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Процес прийняття рішень, який є послідовністю дій, що спрямовані на аналіз проблеми, розробку варіантів її вирішення, вибір одного із варіантів та його імплементацію, частіше за все є процесом соціальної взаємодії. Відповідно, в ході такого процесу відбувається зіткнення індивідуальних світоглядів кожного з учасників процесу між собою. У випадку, якщо ці світогляди не співпадають, або не мають певної узагальнюючої мети, виникає суперечність, яка згодом може перерости у конфлікт. Виходячи з сказаного, видається цікавим і необхідним проведення теоретичного дослідження щодо особливостей ідентифікації та подолання суперечностей процесу прийняття рішень.

Загалом причин для виникнення таких суперечностей багато, вони можуть бути внутрішньоособистісними, міжособистісними та, навіть, міжгруповими. До них належать: конфлікт інтересів, конфлікт цілей, конфлікт цінностей, конфлікт методів та підходів, конфлікт організації, конфлікт відповідальності тощо.

Так, конфлікт інтересів полягає у небажанні поступатись чимось заради вирішення проблеми; конфлікт цілей – у відмінностях бажаних результатів вирішення; конфлікт цінностей – у відмінностях та несумісності особистих поглядів кожного з учасників процесу; конфлікт методів та підходів – у несумісності або обраних методів, або особистих підходів до вирішення проблеми; конфлікт організації – у невідповідності організаційних підходів до вирішення поставленої проблеми; конфлікт відповідальності – у суперечності або сфер відповідальності однієї людини, або у суперечності сфер відповідальності декількох людей, що займаються вирішенням проблеми.

Ці суперечності та відповідні їм конфлікти можуть виникнути на будь-якому етапі процесу прийняття рішень. Окрім того, вони не є ексклюзивними і самостійними. Це означає, що, по-перше, вони можуть виникати як послідовно, так і паралельно, як поодиночки, так одразу декілька однотипних, по-друге, вони можуть спричиняти одна одну. Відповідно, для того, щоб процес прийняття рішень не зупинявся, ці суперечності вимагають вирішення.

Відповідно до специфіки процесу прийняття рішень, варто зазначити що, по-перше, існує декілька методів запобігання або вирішення суперечностей пов'язаних з власне самим процесом прийняття рішень, по-друге, не всі «класичні» методи розв'язання конфліктів можна застосувати для вирішення тих, чи інших суперечностей. Саме до таких методів належать метод уникнення конфлікту та метод згладжування кутів – їх неможливо застосувати у більшості випадків конфліктів інтересів, конфліктів цілей або конфліктів методів, оскільки такі конфлікти, частіше за все, передбачають кардинальні розбіжності, які проявляються на ранніх етапах процесу прийняття рішень і ведуть до різних результатів.

Відповідно, для запобігання або вирішення суперечностей, що виникають у процесі прийняття рішень, варто застосовувати методи примусу(виграш-програш), метод компромісу(невиграш-невиграш) та метод консенсусу(виграш-виграш). Окрім того, існує також специфічний метод відкритого прийняття рішень, що базується на методі консенсусу. Він полягає в тому, що, по-перше, рішення повинні прийматись колективно та відкрито, по-друге, суперечності, що пов'язані з процесом прийняття рішень, варто викликати або провокувати на ранніх стадіях процесу прийняття рішень

оскільки це дасть можливість вже на ранніх стадіях включити їх вирішення в глобальний процес вирішення поставленої проблеми. Узагальнюючи проаналізовані методи запобігання та вирішення суперечностей процесу прийняття рішень, слід сказати, що, очевидно, переваги та недоліки кожного з них мають враховуватись в кожному конкретному випадку відповідно до існуючих особливостей процесу прийняття рішення, що дасть можливість його оптимізувати, зробити більш гнучким та адаптивним, а значить, дасть можливість ефективно протидіяти суперечностям, що можуть виникнути у майбутньому.

ЛЕВИНСЬКА І.Б. (НаУКМА)

СУПЕРЕЧНІСТЬ МІЖ НЕОБХІДНІСТЮ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ПОРТФОЛІО ТА НЕВИЗНАЧЕНІСТЮ ДАНОГО ПИТАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМАХ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Вступ. Існуюча система підготовки психологів у вітчизняних ВНЗ орієнтована, насамперед, на оволодіння студентами певною системою теоретичних знань. Специфіка професії психолога, враховуючи сучасні суспільні процеси, висуває особливі вимоги до процесу формування майбутнього фахівця-психолога та набуття ним професійної компетентності, що є неможливим без початку професійної діяльності ще під час навчального процесу, без застосування здобутих знань, умінь та навичок на практиці та фіксації набутого професійного досвіду

Основна частина. Освітні процеси в сучасному світі стають нелінійними, непередбачуваними, надзвичайно динамічними та вимагають швидкої адаптації програм підготовки фахівців, зокрема, психологів, до вимог поточного суспільного моменту. Відповідно, актуальним є питання пошуку засобів формування професійної компетентності майбутнього психолога в процесі підготовки у ВНЗ, які б дозволили організувати тривале практичне застосування здобутих знань, умінь та навичок та включення таких засобів до навчальних програм підготовки психологів у ВНЗ.

Одним з сучасних засобів формування професійної компетентності, який цілком доречно було б використовувати в процесі майбутніх фахівців-психологів є портфоліо. Поняття «портфоліо» використовується в світових психолого-педагогічних дослідженнях з 1980-х років XX ст., але в Україні цей термін використовується лише протягом останніх десяти років. Під портфоліо, як правило, розуміється серія певних робіт, завдань, документів тощо, оформлених студентом, яка презентує його досягнення, «папка майбутнього фахівця». Як правило, більша частина світових та вітчизняних праць присвячена передусім питанню портфоліо як засобу оцінювання рівня навчальних досягнень учня або студента, проте, з нашої точки зору, можливості використання портфоліо в навчальному процесі цим аж ніяк не обмежується. Фактично нерозробленим лишається аспект використання портфоліо в якості засобу формування належного рівня компетентності майбутнього фахівця, в тому числі психолога. Доцільним є використання даного засобу не лише в результативному, але й в процесуальному аспекті.

Таким чином, портфоліо здатне використовуватися не лише для фіксації рівня існуючих досягнень, а й для діяльнісної підготовки майбутніх професійних здобутків,